

Un pensament retornat

Autoria: Manel Alonso i Català

Títol: *Un pensament oblidat entre els fulls d'un quadern*

Editorial: Neopàtria, Alborai, 2024

60 pàgines

Hi ha qui pensa que l'aforisme és una mena de poesia breu, una prosa poètica, potser, amb un tarannà filosòfic, polític, social o existencial. Hi ha qui, per contra, pensa que un aforisme és un breu assaig, un assaig amb vocació de haiku. I hi ha qui, com Manel Alonso, pensa que un aforisme és un pensament oblidat entre els fulls d'un quadern. Ni més ni menys. Un pensament, això sí, perfilat amb perícia sota l'experimentada mà de l'escriptor.

Manel Alonso i Català (Puçol, 1962) és un escriptor i poeta de l'Horta conegut per la seua infatigable activitat literària i cultural al món de les nostres lletres. És membre de l'AELC i fins i tot va ser candidat a la seua presidència, ha col·laborat en diversos mitjans, on destaquen *Saó*, *El Temps*, *Levante*, la mateixa revista *Caràcters*, *L'Illa*, *Camacuc* i *L'Aiguadolç*. A més a més, va participar en la fundació de revistes com ara *L'Aljama* o *Val/15*, i ha dirigit diverses editorials com ara *Germania*, *7 i Mig*, i *Brosquil edicions*. Entre les seues publicacions més recents trobem *Fusta de Carrasca* (2022), en narrativa, o *Quadern per al meu fill Arnau* (2020), en poesia.

“Un pensament oblidat entre els fulls d'un quadern” és el títol de la seua darrera publicació (Neopàtria, 2024). Es tracta d'un recull d'aforismes, un gènere sovint oblidat, però la diferència del qual ens aporta una sèrie de components i ferramentes molt útils. L'aforisme —com déiem a l'inici— té quelcom de poètic i té quelcom d'assagístic. D'una banda, la contenció i la mesura de l'aforisme ens impedeixen la voluptuositat i l'exageració. I és que la síntesi és la fibla dels millors poetes. I, de l'altra banda, la reflexió inherent al gènere ens aporta un caire de saviesa. Una saviesa que no seria possible si no s'amagués una llarga experiència vital al darrere. És per això que en parlem d'assaig o, si més no, de microassaig.

Cinc-cents són els aforismes que formen aquest ventall d'idees que van des de les qüestions locals, nacionals i lingüístiques, fins als temes universals com ara l'amor, el desig i sobretot una profunda reflexió al voltant de la joia i la tragèdia, de la vida i la mort. És en aquest terme on la mirada de Manel Alonso es deté més recurrentment, aportant un punt de vista diferent, una nota original a la simfonia que forma el conjunt i que la complementa, l'amplia i l'augmenta, i transmetent-nos la idea que tot ésser humà està lligat a la consciència de la seua vida i, per tant, de la seua mort (i la dels éssers estimats); que la consciència de la mort és, d'alguna manera, el pa de cada dia, una petjada indissolublement impresa a la nostra ànima humana, vulnerable i mortal: “La mort, com un voltor sobrevolant la llar. No el veus, però el pressents”.

Un altre dels tòpics preferits d'en Manel Alonso i al voltant del qual repara una vegada i una altra és l'escriptura. Com a poeta experimentat i escriptor veterà, les sentències i consells que ens comparteix en aquest recull posseeixen un gran valor literari i, alhora, estètic: “Arriba un moment en la vida que se'ns foraden les butxaques i mentre caminem anem perdent una a una les paraules” o “les paraules ens delaten, les pauses i els silencis també”.

Si bé l'escriptor estima les paraules, ha de ser conscient que aquestes —ja ho va dir Plató—, poden trair-nos en ser emprades pels manífassers i els pocavergonyes. Així ens prevé Manel: “La justificació de l'injustificable és un gènere literari amb una llarga nòmina d'autors que el conreen», i recomana: «Contra els poetes que emmascaren la injustícia, la més absoluta indiferència”.

CAR ACT ERS

Dins d'aquest vessant més crític, trobem els aforismes referents a la qüestió nacional, a la memòria i a l'atac que pateix la nostra llengua i la nostra cultura com ara, “desposseïts de la memòria, caminem a les palpentes recreant la identitat que l'acompanyava” o, l'acuradíssim, “l'enyorança d'un imperi que mai no vas conèixer demostra l'eficàcia de l'adoctrinament”.

Molts altres són els temes que Alonso i Català aborda al seu llibre, preocupacions humanes i socials que ens assoleixen a totes i a tots, preocupacions vitals i també polítiques, preocupacions que ens emporten a la comprensió o a la lluita, preocupacions que sintetitzen el sentiment d'un poble o d'un ésser humà, d'un entre tants. Serà menester, però, que el lector acudisca al llibre per completar aquesta incursió en el món dels aforismes i la reflexió des d'on Manel Alonso i Català ens tendeix la seua generosa mà.

Marc Caballer Galcerà